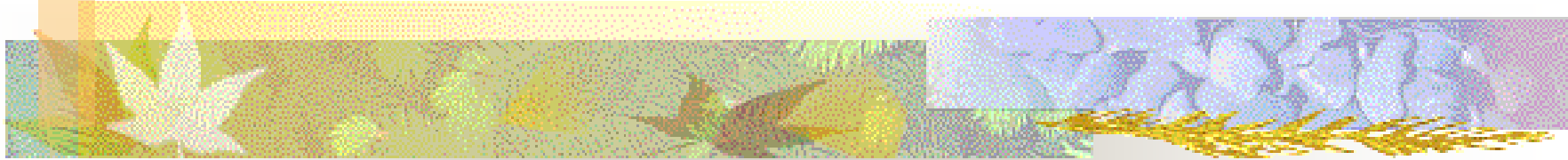

ΗΛΕΚΤΡΟΛΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Ε. Ι. Γιαμαρέλλος-Μπουρμπούλης

Καθηγητής Παθολογίας

Δ΄ Παθολογική Κλινική

Ιατρική Σχολή Παν/μίου Αθηνών

ΥΠΟΝΑΤΡΙΑΙΜΙΑ

(Sterns & Silver. *Curr Opin Nephrol Hypertens* 2016, 25: 114)

- $\text{Na}^+ < 134 \text{mEq/l}$
- Συχνότερη ηλεκτρολυτική διαταραχή (2% των νοσηλευομένων)
- Αύξηση του ΣΚ θανάτου_{νοσηλείας} 3.36 φορές
- Οίδημα αστροκυττάρων, πλημμέλεια βιοσύνθεσης γλουταμίνης (κίνδυνος σπασμών)

ΩΣΜΩΤΙΚΗ ΠΙΕΣΗ ΠΛΑΣΜΑΤΟΣ

ΩΠ: $2 (\text{Na}^+ + \text{K}^+) + \text{γλυκόζη}/18 + \text{ουρία}/2.8$

Φ.Τ. 280mOsm/kg

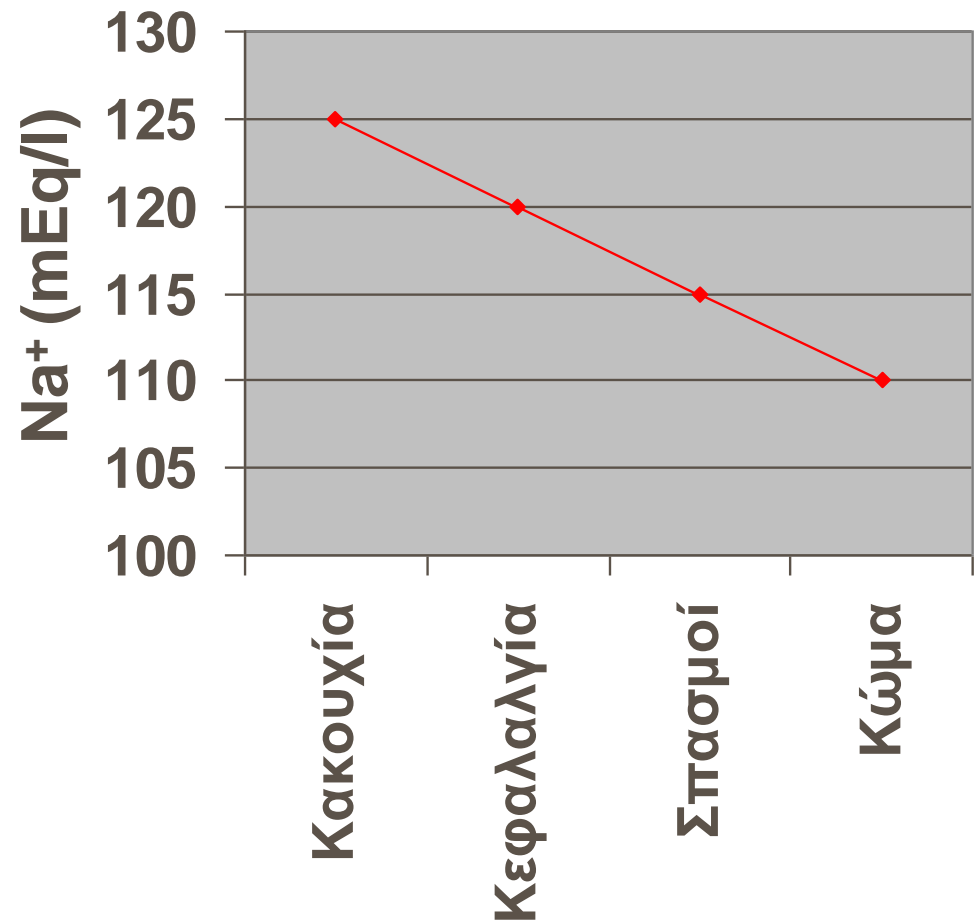

ΥΠΕΡΤΟΝΙΚΗ ΥΠΟΝΑΤΡΙΑΙΜΙΑ

- Παρουσία ωσμωτικώς δρώντων ουσιών που «ελαττώνουν» το Na^+
- Υπεργλυκαιμία (κάθε άνοδος της γλυκόζης κατά 24mg/dl προκαλεί πτώση του Na^+ κατά 1mEq/l)
- Υπερτριγλυκεριδαιμία
- Παραπρωτεϊναιμία

ΥΠΟΝΑΤΡΙΑΙΜΙΑ: ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- Είναι πιο έκδηλες επί ταχείας εγκατάστασης

ΥΠΟΤΟΝΙΚΗ ΥΠΟΝΑΤΡΙΑΙΜΙΑ

(Hoorn & Zietse. *J Amer Soc Nephrol* 2017, 28: 1340)

Συμπύκνωση του
εξωκυττάριου χώρου

Διάρροια, έμετοι,
έντονη εφίδρωση,
διουρητικά

Σταθερός
εξωκυττάριος χώρος

SIADH
Reset Osmostat

Αύξηση του
εξωκυττάριου χώρου

Καρδιακή ανεπάρκεια,
κίρρωση ήπατος,
νεφρωσικό
σύνδρομο

ΥΠΟΤΟΝΙΚΗ ΥΠΟΝΑΤΡΙΑΙΜΙΑ

(Hoorn & Zietse. *J Amer Soc Nephrol* 2017, 28: 1340)

Συμπύκνωση του
εξωκυττάριου χώρου

$\text{Na}_{\text{ούρων}} < 20 \text{ meq/l}$

Σταθερός
εξωκυττάριος χώρος

$\text{Na}_{\text{ούρων}} > 40 \text{ meq/l}$

Αύξηση του
εξωκυττάριου χώρου

$\text{Na}_{\text{ούρων}} < 20 \text{ meq/l}$

ΥΠΟΤΟΝΙΚΗ ΥΠΟΝΑΤΡΙΑΙΜΙΑ

(Hoorn & Zietse. *J Amer Soc Nephrol* 2017, 28: 1340)

Συμπύκνωση του
εξωκυττάριου χώρου

Διόρθωση με iv NaCl

Σταθερός
εξωκυττάριος χώρος

Χωρίς μεταβολή μετά
iv NaCl

Αύξηση του
εξωκυττάριου χώρου

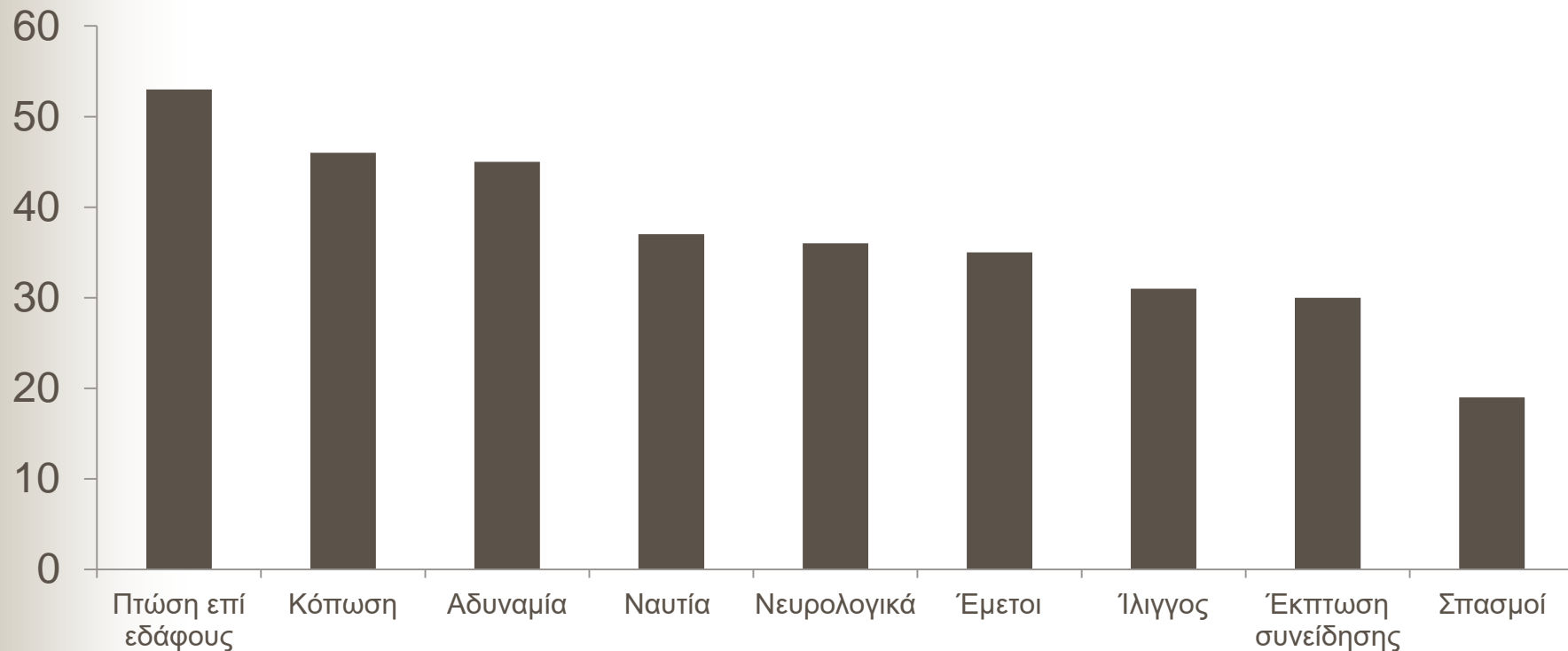
Μερική διόρθωση
με iv NaCl

ΥΠΟΝΑΤΡΙΑΙΜΙΑ ΑΠΟ ΔΙΟΥΡΗΤΙΚΑ (Nadal J, et al. *Curr Hyper Rep* 2018, 20: 31)

Μέση εμφάνιση: 19 ημέρες από την έναρξη της θεραπείας

Συμπτώματα (%)

ΣΙΑΔΗ: ΑΙΤΙΑ

(Lien & Shapiro. *Am J Med* 2007, 120: 853)

Παρανεοπλασματική εκδήλωση

- Ca πνεύμονα

Νόσοι πνευμόνων

- Ιογενείς και βακτηριακές λοιμώξεις
- Φυματίωση

Νευρολογικές νόσοι

- Εγκεφαλίτιδες, μηνιγγίτιδες, τραυματισμοί, κάπνισμα, στέρηση αλκοόλ

Άλλα αίτια

- HIV/AIDS, φάρμακα, οξεία διαλείπουσα πορφυρία, ιδιοπαθής

ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΣΙΑΔΗ

- Καρβαμαζεπίνη
- Αντικαταθληπτικά
- Κλοφιμπράτη
- Οπιοειδή
- Κυκλοφωσφαμίδη
- ΜΣΑΦ
- Αλλοπεριδόλη
- Αμιτρυπτιλίνη

ΟΜΟΙΟΣΤΑΣΗ ΚΑΛΙΟΥ

(Hollander-Rodriguez & Calvert Jr. *Am Fam Phys* 2006, 73: 283)

- Ενδοκυττάριο ιόν
- Η σχέση $K^+_{\text{ενδ}}/K^+_{\text{εξωκ}}$ ρυθμίζει το δυναμικό ενεργείας των κυτταρικών μεμβρανών
- ΦΤ 3.5-5mEq/l
- Νεφρός αποβολή 90%
- Επαναρρόφηση στο εγγύς και απέκκριση στο άπω εσπειραμένο σωληνάριο με ανταλλαγή με Na^+ από την ευαίσθητη στην αμιλορίδη αντλία

ΥΠΕΡΚΑΛΙΑΙΜΙΑ: ΑΙΤΙΑ

- Συχνότητα 1.4-10% μεταξύ των νοσηλευθέντων
- Αυξημένη πρόσληψη (σπάνια)
- Αυξημένη παραγωγή (μεταβολική οξέωση, ΣΔ, σύνδρομο λύσης του όγκου)
- Ελαττωμένη απέκκριση (ΟΝΑ, φάρμακα, νόσος Cohn, σύνδρομο Cushing)

ΥΠΕΡΚΑΛΙΑΙΜΙΑ ΑΠΟ ΦΑΡΜΑΚΑ

(Greene M. *Ann Intern Med* 2009, 150: 619)

- Παρεντερικά διαλύματα
- β-αναστολείς (αναστολή ρενίνης, διαταραχή ενδοκυττάριας εισόδου K^+)
- Αμιλορίδη, τραμτερένη, σπιρονολακτόνη
- ΜΣΑΦ (αναστολή της PGE_2 που διεγείρει την παραγωγή ρενίνης και την απέκκριση K^+)
- ΑΜΕΑ και των ΑΤ-II
- Τριμεθοπρίμη, πενταμιδίνη
- Κυκλοσπορίνη, FK506

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΛΥΣΗΣ ΟΓΚΟΥ

(Belay Y, et al. *J Oncol* 2017, 2017: 9684909)

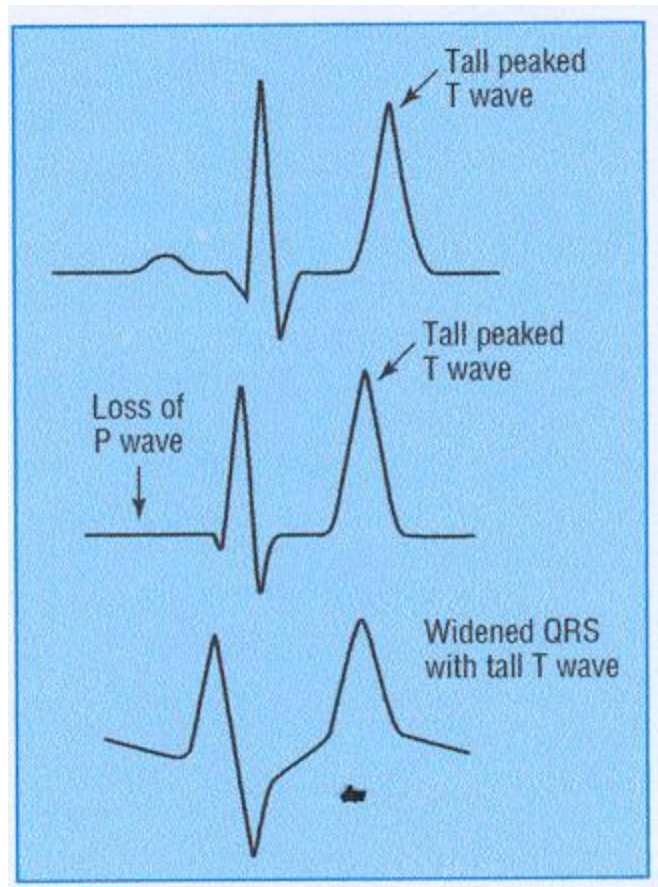
- Λεμφώματα υψηλής κακοήθειας
- Μετά χημειοθεραπεία, ακτινοβολία, θεραπεία με κορτικοειδή
- Υπερκαλιαιμία
- Υπερουριχαιμία: ONA
- Άνοδος της LDH
- Υπερφωσφαταιμία

ΥΠΕΡΚΑΛΙΑΙΜΙΑ: ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- Συνήθως όταν $K^+ > 6.0 \text{ mEq/l}$
- Γενικευμένη αδυναμία, παράλυση, αρρυθμίες
- ΗΚΓ: αρχικά οξύαιχμα T
- Προοδευτικά: επιπέδωση P, διεύρυνση του QRS μέχρι κοιλιακή μαρμαρυγή

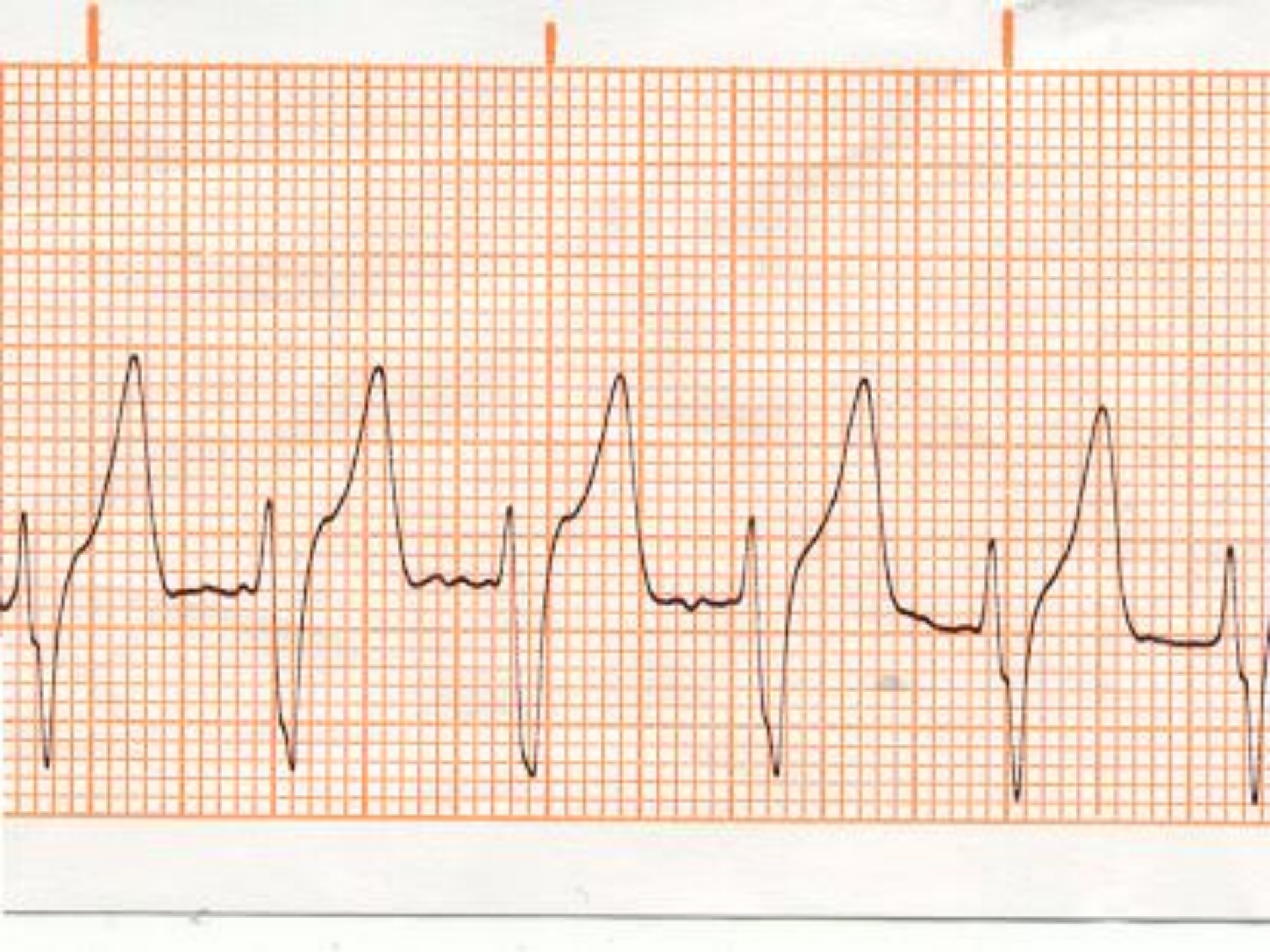
ΗΚΓ-ΙΚΕΣ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΥΠΕΡΚΑΛΙΑΙΜΙΑΣ (Slovic & Jenkins. *Br Med J* 2002, 324: 1320)

ΥΠΕΡΚΑΛΙΑΙΜΙΑ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

- Ιστορικό
- ΗΚΓ
- Αέρια αίματος
- Επανάληψη εξέτασης
- Εκτίμηση νεφρικής λειτουργίας

ΥΠΟΚΑΛΙΑΙΜΙΑ: ΑΙΤΙΑ

(Hoppe LK, et al. *Cardiovasc Drugs Ther* 2018, Apr. 20 E-pub)

- Η συχνότερη ηλεκτρολυτική διαταραχή σε νοσηλευθέντες
- Συνδέεται με 1.6 σχετικό κίνδυνο για υπερκοιλιακές αρρυθμίες
- Ελαττωμένη πρόσληψη (σπάνια)
- Αυξημένη αποβολή (διάρροιες, φάρμακα)
- Φάρμακα (διουρητικά, αμφοτερικίνη Β)

ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΔΙΟΥΡΗΤΙΚΑ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΥΠΟΚΑΛΙΑΙΜΙΑ;

Ελάττωση επαναρρόφησης Na^+ στα εγγύς
εσπειραμένα και στην αγκύλη

Αυξημένη ενδοαυλική $[\text{Na}^+]$

Επαναρροφάται με ανταλλαγή K^+
στα άπω εσπειραμένα

Λόγω υπογκαιμίας →

υπερενιναιμικός υπεραλδοστερονισμός

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΛΔΟΣΤΕΡΟΝΗΣ (1): ΟΙ WNK (with-no-lysine kinases)

(Huang CL et al. *Cur Opin Nephrol Hyper* 2008, 17: 519)

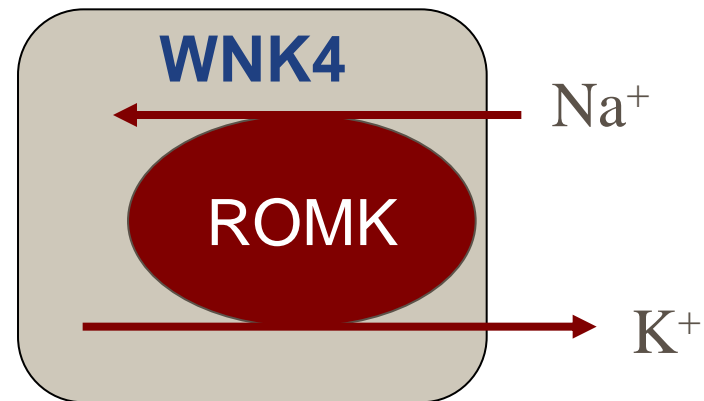
ΕΓΓΥΣ ΕΣΠΕΙΡΑΜΕΝΟ
ΣΩΛΗΝΑΡΙΟ

ΒΑΣΙΚΟ-ΠΛΑΓΙΑ
ΜΕΜΒΡΑΝΗ

ΚΟΡΥΦΑΙΑ
ΜΕΜΒΡΑΝΗ

ΑΠΩ ΕΣΠΕΙΡΑΜΕΝΟ
ΣΩΛΗΝΑΡΙΟ

ΒΑΣΙΚΟ-ΠΛΑΓΙΑ
ΜΕΜΒΡΑΝΗ

ΚΟΡΥΦΑΙΑ
ΜΕΜΒΡΑΝΗ

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΛΔΟΣΤΕΡΟΝΗΣ (2): ΟΙ WNK (with-no-lysine kinases) (Huang et al. *Cur Opin Nephrol* 2008, 17: 519)

- Οι WNK κινάσες υπερ-λειτουργούν με τη δράση της αλδοστερόνης
- Υπερ-αλδοστερονισμός = υποκαλιαιμία
- Μεταλλάξεις τους σε ψευδο-υπεραλδοστερονισμό

ΥΠΟΚΑΛΙΑΙΜΙΑ: ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- Συνήθως όταν $K^+ < 2.5 \text{ mEq/l}$
- Περιοδική μυϊκή παράλυση, αρρυθμίες
- ΗΚΓ: κύματα U

ΗΚΓ-ΙΚΕΣ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΥΠΟΚΑΛΙΑΙΜΙΑΣ (Slovic & Jenkins. *Br Med J* 2002, 324: 1320)

